Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Teema: Terveystieteellisen ja hoitotyön tutkimuksen tilanne ja resurssien riittävyys sekä laaturekistereiden tilanne, kehitysnäkymät ja aikataulut, voimavarojen riittävyys.

- **Sosiaali- ja terveysministeriön vastaus jaoston 13.10.2020 esittämään lisäkysymykseen.**

1. Eduskunta on toistuvasti lausunut yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksen (VTR) turvaamisesta. Minkälaista työryhmätyöskentelyä ministeriössä on ollut yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen tiimoilta ja mitä on tehty sen eteen, että saataisiin VTR nousemaan?

Valtakunnallisesta terveyden tutkimuksen arviointiryhmästä (VTTA) säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 62 §:ssä. Sen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö asettaa valtakunnallisen asiantuntijoista koostuvan terveyden tutkimuksen arviointiryhmän. Arviointiryhmässä on edustus ja osaamista yliopistojen lääketieteellisistä ja terveystieteellisistä tiedekunnista, yliopistosairaaloista, muista sairaaloista ja perusterveydenhuollosta, THL:stä, Business Finlandista, Suomen Akatemiasta, sekä OKM:stä ja STM:stä. Lisäksi arviointiryhmässä on jokaisen erityisvastuualueen tutkimustoimikunnasta asiantuntijasihteeri. Arviointiryhmän tehtävänä on arvioida terveyden tutkimuksen laatua, määrää ja tuloksellisuutta sekä painoalueiden ja tavoitteiden saavuttamista kuluneella nelivuotiskaudella ja tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisesta seuraavana nelivuotiskautena. Arviointiryhmä on asetettu 3.4.2020 nelivuotiskaudelle 3.4.2020-2.4.2024.

Valtakunnallisessa terveyden tutkimuksen arviointiryhmässä on nostettu esiin huoli VTR-rahoituksen tason laskusta viimeisten parin vuosikymmenen aikana. VTR on ollut ainoa rahoitusinstrumentti palvelujärjestelmässä tehtävälle tutkimukselle. Arviointiryhmän työsuunnitelmaan on kirjattu tavoitteeksi VTR-rahoituksen kasvattaminen. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi arviointiryhmä tekee aktiivisesti uusia avauksia.

Viimeisempänä mm. arviointiryhmässä mukana olevat erityisvastuualueiden tutkimustoimikuntien edustajat sekä toimikuntien puheenjohtajat tekivät yhteisen vetoomuksen ministeriöille (STM ja OKM) sekä eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaan otsikolla ”Valtion rahoituksen on vastattava terveydenhuollon yliopistotasoisen tutkimuksen todellisia kustannuksia”. Tutkimustoimikuntien puheenjohtajat nostivat esiin tutkimuksiin liittyvien moninaisten viranomaislupahakemusten sekä tukitoimintojen (statistikkopalvelut,

näytteiden keräys- ja käsittelykulut jne.) vievän yhä suuremman osan tutkimusrahoituksesta. Lisäksi he totesivat, että ainoa tapa tehostaa hoitoa ja parantaa kustannusvaikuttavuutta on panostaa kliiniseen tutkimukseen. Väestön sosiodemografiset muutokset, ennaltaehkäisyn mahdollisuudet sekä monet pitkäjänteiset terveyspoliittiset tavoitteet edellyttävät tuekseen tutkimusnäyttöä toteavat tutkimustoimikuntien puheenjohtajat.

Virkamiestasolla aihepiirin tärkeyttä on nostettu esiin osana korona-epidemian jälkeistä jälleenrakennusta ja elpymistä. Aihepiiri näkyy mm. Hetemäen jälkihoitostrategian osaaminen, innovaatiot ja digitalisaatio -työryhmän esityksessä. Hallitus antaa marraskuun lopulla eduskunnalle selonteon Suomen kestävän kasvun ohjelmasta - kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman. Siinä aihepiiriin tärkeyttä on edelleen mahdollista nostaa esiin ja konkretisoida.

lääkintöneuvos Kaisa Halinen

TIEDOKSI osastopäällikkö Satu Koskela, sosiaali- ja terveysministeriö
johtaja Jaska Siikavirta, sosiaali- ja terveysministeriö